

2040 Budaörs, Szabadság út 134.

Telefon: 06/23 420-637

FAX: 06/23- 447-819

E-mail: polgtit@budaors.hu

www.budaors.hu

ELŐTERJESZTÉS

a Képviselő-testület 2010. december 15-i ülésére

Ügyiratszám: XIV/3595-6/2010.

Tárgy: Javaslat a Budaörs Város Esélyegyenlőségi Programjának elfogadására

Az előterjesztés tárgyalása a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) 12. § (3) bekezdése, illetőleg Budaörs Város Önkormányzatának Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 36/2010.(XI. 12.) ÖKT sz. rendelet (a továbbiakban: SZMSZ) 18. § (1) bekezdése alapján nyílt ülésen történik.

Tisztelt Képviselő-testület!

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Törvény) 63/A.§ (1) bekezdése előírja a helyi önkormányzatok, valamint a többcéltű kistérségi társulások részére a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítését. A program elkészítésének szükségességéről a Törvény 63/A. (6) bekezdése rendelkezik, mely szerint „a helyi önkormányzat, valamint a többcéltű kistérségi társulás az államháztartás alrendszereiből, az európai uniós forrásokból, illetve a nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott egyéb programokból származó, egyedi döntés alapján nyújtott, pályázati úton odaítélt támogatásban csak akkor részesülhet, ha az e törvény rendelkezéseinek megfelelő, hatályos helyi esélyegyenlőségi programmal rendelkezik.”

E rendelkezéseket a 2009. évi CIX. törvényt módosító 2010. évi LXXVII. törvény 1. § b) bekezdése alapján a 2011. december 31-ét követően meghirdetett pályázatokra kell alkalmazni.

Annak érdekében, hogy a tagönkormányzatok és a Budaörs Kistérség Többcélú Társulása is pályázhassanak európai uniós és hazai forrásokra, a Kistérségi Iroda javasolta, hogy a fentiek szerint kötelezően elkészítendő települési és kistérségi esélyegyenlőségi programot egységesen a Kistérségi Iroda készíttesse el.

A Polgármesterek Tanácsa 34/2010 (VI.02.) határozatával döntött Esélyegyenlőségi Program elkészíttetéséről.

A Kistérségi Iroda a döntésnek megfelelően a benyújtott árajánlatok alapján megrendelte a program elkészítését a HST.hu Kutató és Tanácsadó Kft-től. A program készítője több alkalommal egyeztetett a települések által megbízott helyi szakemberekkel, a Szociális és Egészségügyi Irodával a véglegesítés előtt ismételtén kérte a véleményüket az elkészült programról.

A helyi esélyegyenlőségi program előkészítésébe, valamint felülvizsgálatába külön jogszabály szerinti esélyegyenlőségi szakértőt kell bevonni.

Erre vonatkozóan a települések közötti különbségtétel, - miszerint melyik településnek mikortól kötelező a külön jogszabály szerinti esélyegyenlőségi szakértőt bevonni a helyi esélyegyenlőségi program előkészítésébe, áttekintésébe, valamint felülvizsgálatába, - 2010. július 21. napjával megszűnt és akként módosult, hogy a **helyi önkormányzatoknak, valamint a többcélú kistérségi társulásoknak egységesen 2010. október 1-jétől kell esélyegyenlőségi szakértőt bevonni a helyi esélyegyenlőségi program előkészítésébe, illetve áttekintésébe, valamint felülvizsgálatába.**

A jogszabályi változásoknak megfelelően a Kistérségi Iroda írásban felkérte a Foglalkoztatási és Szociális Hivatalt az esélyegyenlőségi szakértő kijelölésére. A hivatal telefonon arról tájékoztatta az Irodát, hogy jelenleg költségvetési problémák miatt a kijelölésre várni kell. Az elkészült anyagot csak a szakértő véleményezése után lehet benyújtani az Egyenlő Bánásmód Hatósághoz, amely megjelenti a hatóság honlapján.

A fentiek alapján kérjük az anyag megtárgyalását első olvasatnak tekinteni. Az esélyegyenlőségi szakértő véleményezése után ismételt tárgyalásra, benyújtásra kerül végleges elfogadásra a Képviselő-testület számára. Az így elfogadott dokumentum megfelelő lesz a települési szintű alkalmazásra.

Melléklet:

Budaörs Város Esélyegyenlőségi Programja

Határozati javaslat a Képviselő-testület részére:

Budaörs Város Önkormányzat Képviselő-testülete úgy dönt hogy a 2003. évi CXXV. törvény 63/A §-ában foglalt felhatalmazás alapján első olvasatban elfogadja a mellékletként csatolt Budaörs Város Esélyegyenlőségi Programját.

A döntéshez az SZMSZ 37. § (1) bekezdése alapján egyszerű szótöbbség szükséges.
A döntés SZMSZ 38. § (1) bekezdése alapján nyílt szavazással történik.

Határidő: 30 nap

Felelős: Polgármester

Végrehajtást végzi: Szociális és Egészségügyi Iroda

Budaörs, 2010. november 23.

Előterjesztést készítette: Szociális és Egészségügyi Iroda

Szabó Valéria intézményfelügyeleti csoportvezető:

Szociális és Egészségügyi Iroda vezetője:

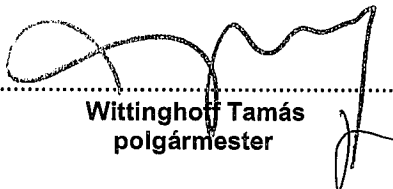
Látta:

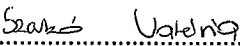
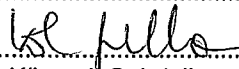
Közügyi Iroda/ Karsainé Kovács Judit irodavezető:

Törvényességi felügyelet:

Jegyzői Iroda:

dr. Bocsi István:
Jegyző

Wittinghoff Tamás
polgármester

Szabó Valéria

Kövesdi Gabriella

BUDAÖRSI KISTÉRSÉG

Budaörs Kistérség Többcélú Társulása, Kistérségi Iroda

Cím: 2040 Budaörs, Szabadság út 134.

Telefon: +36/23/447-848; +36/23/447-849 Fax: +36/23/447-848

E-mail: kisterseg@budaors.hu Honlap: www.budaorsikisterseg.hu

BUDAÖRS VÁROS

ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAMJA

- szakmailag egyeztetett változat -

2010. szeptember 30.

Készítette:

HST.hu Kutató és Tanácsadó Kft.

e-mail: info@hst.hu

web: www.hst.hu

Tartalomjegyzék

1. Bevezető.....	3
1.1. Földrajzi fekvése, története, demográfiaja	3
1.2. Gazdaság	4
1.3. Foglalkoztatás, humán erőforrás, lakáshelyzet.....	4
2. Helyzetelemzés	5
2.1. Nemek egyenlősége	5
2.2. Romák esélyegyenlősége.....	6
2.3. A halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek esélyegyenlősége a közoktatásban	6
2.4. Fogyatékossgal élő személyek esélyegyenlősége.....	6
2.5. Helyzetelemzés összefoglalása.....	7
3. Célmeghatározás.....	8
3.1. Nemek egyenlőségével kapcsolatos célkitűzések	8
3.2. Romák esélyegyenlőségével kapcsolatos célkitűzések	8
3.3. A halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek esélyegyenlőségének előmozdítása a közoktatásban.....	8
3.4. Fogyatékossgal élő személyek esélyegyenlőségével kapcsolatos célkitűzések.....	8
4. Akcióterv	9
4.1. Nemek egyenlőségét segítő akciók	9
4.2. A halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek esélyegyenlőségét segítő akciók a közoktatásban.....	10
4.3. Fogyatékossgal élő személyek esélyegyenlőségét előmozdító akciók	11
5. Az Esélyegyenlőségi Program megvalósulást segítő fejlesztések és beruházások	12
6. Kockázatelemzés.....	13
7. Konzultáció, nyomonkövetés és nyilvánosság biztosítása	14
8. Kötelezettségek és felelősségi körök.....	14
Függelék	15
Glosszárrium	15

1. Bevezető

1.1. Földrajzi fekvése, története, demográfiája

Budaörs Pest megyében, Budapesttől nyugatra fekszik a Budaörsi-medencében. Területe 2358,6 ha, népsűrűsége 1115,26 fő/km², állandónépessége 28 272 fő (2009 év elején). A főváros nyugati kapujaként is emlegetett Budaörs valóban bevezetője és fogadója a budapesti forgalomnak, hiszen kettészeli a legnagyobb forgalmú, M1 és M7 autópályák közös szakasza, valamint a nyugat felé tartó nemzetközi vasútvonal.

Budaörs földrajzi fekvését alapvetően meghatározza, hogy a város Budapest agglomerációjához tartozik. A fővárossal való szoros közelség (nyugati kapu) és az autópályák által biztosított elérhetőség (M1, M7, M0) jelentősen hozzájárultak a város tőkevonzó-képességéhez, hiszen egy nyugat-európai befektető számára fontos szempont, hogy magyar leányvállalata, telephelye mennyi idő alatt közelíthető meg.

Ebből a szempontból a budaörsi repülőtér kiaknázatlan lehetőségeket rejt magában, melyet Budapest Főváros XI. kerülettel együttműködésben lehetne kihasználni. Az M0 körgyűrű északnyugati szakaszának megépülésével a város szerepe az agglomeráción belül tovább fog nőni. Budapest közelségét és földrajzi potenciálját az agglomerációban található települések közül Budaörs tudta a leginkább kihasználni és tudott a fekvéséből adódó lehetőséggel élni. Ehhez a városvezetés innovatív, vállalkozó szellemiségére is szükség volt, amelyek együttesen vezettek oda, hogy 2007-ben Budaörs volt „Magyarország legfejlettebb városa”, 2008-ban pedig a leggazdagabb. Mindezekből látszik, hogy Budaörs az agglomeráció leggyorsabban fejlődő városa.

2007-ben a város lakossága 27 048 fő volt, ami az 1990. évi állapothoz képest 35%-os növekedést jelent. Budaörs népsűrűsége 1115 fő/km², amely hasonló például a közeli Érd népsűrűségéhez (1000 fő/km²), és kifejezetten városias képet mutat, bár messze alacsonyabb, mint Budapest népsűrűsége (3232 fő/km²). Budaörs lakónépessége, ha lassabb mértékben is, de tovább fog nőni a következő időszakban. Az Önkormányzat a lakosságszám további jelentősebb növekedését különböző előírásokkal (a beépíthetőség, a belterületek nagyságának, stb. szabályozása) lassíthatja, de a folyamatot magát nem állíthatja meg. Budaörs népességét az elmúlt évek folyamatai alapján a 2009-ben készült népességprognózis 2015-re mintegy 31 300 - 31 500 főre tette.

1.2. Gazdaság

Budaörs fejlődésének első lépése az 1986-os várossá nyilvánítása volt, az igazi gazdasági fellendülés azonban csak a 1990-es években indult meg. A rendszerváltáskor még stagnáló gazdaság a tudatos gazdaságpolitika (az iparűzési adó csökkentése) következtében indult erősödésnek. Budapest közelsége tömegesen vonzotta ide a nagy kereskedelmi láncokat, amelyek meghatározó infrastrukturális fejlesztéseket hajtottak végre, illetve a város jelentős iparűzési adófizetőivé váltak. A kereskedelmi láncok betelepülését elősegítette, hogy míg Budapest ódzkodott befogadni őket, addig Budaörs Város Önkormányzata partnereket és fejlődési lehetőséget látott bennük.

Budaörs minden vállalkozási méret tekintetében magasan kiemelkedik a régiójában. Vállalkozásainak száma, tőkeereje messze kiemelkedik nem csak az országos átlagból, hanem a Budaörsi Kistérség átlagából is. Budaörsön található a Kistérség 23 legnagyobb foglalkoztatójából 13, az 500 főt meghaladó foglalkoztatottal rendelkező 13 vállalkozás közül pedig 8. Budaörs további erőssége, hogy a területén működő vállalkozások között a vizsgált településekhez viszonyítva itt található a legtöbb nagyvállalat, ami a Budaörsi Kistérség átlagának több mint duplája.

Budaörs Önkormányzatának legfőbb bevételi forrásai a helyi adóbevételek, ezek közül is elsősorban az iparűzési adó. Az iparűzési adó adja az összes adóbevétel több mint 85%-át, melynek volumene folyamatosan nőtt az utóbbi években is. Az iparűzési adó mértéke jelenleg 1,8%, amely az egész országban a legkedvezőbb adózási feltételeket biztosítja a budaörsi vállalkozások számára. A helyi adóbevételeket az állami hozzájárulás és a hitelfelvételek, valamint a felhalmozási jellegű tőkebevételek egészítik ki. Az iparűzési adó jelentős, 25%-ot meghaladó növekedését három tényező együttes hatása magyarázza: a működő vállalkozások száma továbbra is növekszik, másrésről a budaörsi vállalkozások bevételei is dinamikusán nőnek, illetve az iparűzési adó emelése (1,7%-ról 1,8%-ra). Budaörs egyéb további adóbevételei is jelentősen bővültek az elmúlt időszakban, azonban még a legdinamikusabban növekvő építményadó sem éri az iparűzési adó 10 %-át.

1.3. Foglalkoztatás, humán erőforrás, lakáshelyzet

Budaörsön a lakónépesség 41,9 %-a a foglalkoztatottak közé tartozik. Az aktív korúak közül a 40-49 éves korcsoport képviseli a legnagyobb arányt a foglalkoztatottak között, ami azzal függ össze, hogy ők képviselik a legnagyobb arányt a népesség körében. Az inaktívak aránya ezzel szemben 21,8%, ha figyelembe vesszük az eltartottak számát is, úgy a kettő együttes aránya a Budaörsi lakossághoz viszonyítva eléri a 48,3%-t.

A munkanélküliek aránya - összefüggésben a kedvező foglalkoztatottsági és munkaerőpiaci viszonyokkal - a régió és a megyei átlag alatt alakul: 2006-ban 1,6% volt.

A kereskedelmi-logisztikai nagyvállalatok tömeges betelepülésének következtében Budaörsön már nem a klasszikus munkanélküliség jelent gondot, hanem a strukturális, illetve a komoly munkaerőhiány.

A város fekvéséből, történetének alakulásából fakadóan az ipar a város gazdasági életében ma sem meghatározó. A helyi ipart tekintve a legnagyobb súlyt az építőipar, valamint a feldolgozóipar különböző ágazatai képviselik. Budaörsön egykor szőlőgazdálkodás, gyümölcstermesztés és keserűvíz-palackozás volt a jellemző. Ma a legnagyobb számú munkaerőt a kereskedelem területein működő vállalkozások foglalkoztatják Budaörsön. A cégek 81%-a a terciér szektorban, 17,7%-a az iparban tevékenykedik. A mezőgazdaság a városban mára elenyésző. 2002 óta a működő vállalkozások megoszlása a szektorok között lényegében nem változott.

2. Helyzetelemzés

2.1. Nemek egyenlősége

Budaörsön a nemek esélyegyenlőtlensége nem jelenik meg, problémát nem okoz. Az Önkormányzatban és intézményeiben a nemekre érzékeny adatgyűjtés az utóbbi időben nem történt, és a közeljövőben sem terveznek. Az elérhető adatok szerint a foglalkoztatottak 80 %-a nő, 23 %-a gyermekes munkavállaló. Gender képzést nem tartottak, és nem is vett részt ilyenben az Önkormányzattól senki.

Ahogy a bevezetőben is olvasható, Budaörsön rengeteg a munkalehetőség, így a nők számára is akad munka. Az Önkormányzatnál nincsen, de az intézményeinél van részmunkaidős foglalkoztatott. A nők munkavállalását nehezíti, ha napközben nem tudják megoldani a gyermekfelügyeletet. Mivel bölcsődei és óvodai férőhelyekből többnyire hiány van, az Önkormányzat évek óta folyamatosan bővíti ezeket, amennyire a lehetőségek engedik. A legújabb bővítés 2011 őszére készül el, a Pitypang bölcsőde 80 férőhellyel bővül addigra, így összesen 140 gyermek befogadására lesz alkalmas. Szintén 2011-ben fog elkészülni egy új óvoda, amely 150 gyermek ellátására lesz képes.

A fiatalok között előfordul az abortusz, bár nem túl gyakran. A gyermekjóléti szolgálatnak nagyon jó a kapcsolata a rendőrséggel, és egy, az összes intézményre kiterjedő jelzőrendszert működtet. Ez rendkívül hatékonyan működik, igyekeznek a legapróbb jelre is odafigyelni, hogy minél jobban megelőzhessék a problémákat. A megelőzés nagy hangsúlyt kap a fiatalok körében, a város összes iskolájában a 7. és 8. osztályos tanulóknál 2 havonta van valamilyen előadás. Ezek szólhatnak a bűnmegelőzésről, az áldozattá válás elleni küzdelemről, a szexuális felvilágosításról, és minden más, a korosztályt érdeklő témákról. Az osztályfőnöki óra keretében megtartott előadások rugalmasak, a gyerekek kérdéseire kapcsolódnak, így könnyebben megmaradnak az elhangzott információk.

2.2. Romák esélyegyenlősége

A kistérségen belül Budaörsön él a legtöbb roma család, számuk hozzávetőlegesen 80-100 család. Jelentős részük nem tud elhelyezkedni, mert a foglalkoztatók szerint nincs meg hozzá a képzettségük, vagy a tapasztalatuk. Emiatt nem tudják fenntartani magukat, és az Önkormányzat segítségére szorulnak. A településen létezik közmunka, és a közmunkát végzők hozzávetőleg egyharmada roma származású. A helyi romák foglalkoztatásának növelésére a versenyszférában, szorosan együttműködnek a munkaügyi központtal. A településen még nem volt bírósági ügy, ami a romák elleni diszkrimináció miatt történt volna, és ilyen jellegű panasz sem volt még.

A roma származású bejelentett lakosok ugyanúgy hozzáférnek a településen működő szociális- és egészségügyi szolgáltatásokhoz, mint a többségi társadalom tagjai. Ezekben az esetekben nem éri őket hátrányos megkülönböztetés származásuk miatt.

A település nem rendelkezik egészségtervvel, de folyamatosan zajlanak programok ezen a területen.

Budaörsön nincs szegregáció, a szegényebb rétegek elszórva, nem egy helyen élnek.

2.3. A halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek esélyegyenlősége a közoktatásban

A Budaörsi Kistérség 2009. május 13.-án elfogadott Közoktatási Intézkedési Terve tartalmazza a hátrányos helyzetű gyerekek esélyegyenlőségére vonatkozó helyzetelemzést az egész kistérségre vonatkozóan.

2.4. Fogyatékossgal élő személyek esélyegyenlősége

Az Önkormányzat és egyéb intézmények nagyon sok támogatást nyújtanak a település fogyatékossgal élő lakosainak. Itt működik 2004 óta a Támogató Szolgálat, amely a családi- és társadalmi integrációt segíti elő. Segítenek a fogyatékkal élők szállításában, érdekképviseletében is. Működik nappali ellátás is a városban. Az érdekvédő egyesületekkel nagyon jó az Önkormányzat kapcsolata, a városi építkezéseknél, felújításoknál kikérik az ő szakmai véleményüket is, és figyelembe veszik az általuk javasolt szempontokat. A város honlapja vakbarát verzióban is elérhető. Budaörs közintézményeiben a fizikai akadálymentesítés megtörtént. A bölcsődében működik korai fejlesztő csoport.

A város szociális- és egészségügyi szolgáltatásai a fogyatékossgal élők számára is hozzáférhetők.

A településen működik a Buda-környéki Látássérültek közhasznú Egyesülete, mely célja elsősorban a látássérültek érdekvédelme, másodsorban pedig olyan szolgáltatások nyújtása, amelyek a tagok számára az egyéni életvezetést segítik.

A környéken több cég is foglalkozik a fogyatékossgal élők támogatásával. Budaörsön minden évben megrendezésre kerül az Empátia nap, amelyet a két helyi, mozgássérülteket támogató szervezet, a Mozgáskorlátozottak Budaörsi Egyesülete és a Budaörsi Sérülteket Segítő Egyesület szervez. A rendezvény célja a társadalom egészséges tagjai és a fogyatékossgal élők közötti párbeszéd megteremtése.

A település bármely iskolájában tanulhatnak az SNI-s gyermekek, nincs erre külön kijelölt intézmény, mivel mindegyik alkalmas erre a feladatra.

2.5. Helyzetelemzés összefoglalása

Esélyegyenlőségi területen feltart probléma ¹	Érintett esélyegyenlőségi célcsoport(ok)	Szükséges beavatkozások
Nemekre érzékeny adatgyűjtés és kompetencia az önkormányzati intézményrendszerben hiányzik	nők	Az önkormányzati intézményekben gender szempontú adatgyűjtést kell kezdeni, meg kell szervezni az intézményekben a gender szempontú képzést.
A nők gazdasági függése, kiszolgáltatottsága: elsősorban a gyermeket vállaló nők munkavállalása problematikus (alacsony bölcsődei kapacitás, magas regisztrált női munkanélküliség)	nők	Növelni kell a településen a bölcsődei kapacitást.
A nőket érő erőszak: elsősorban családon belüli erőszak okoz problémát	nők	Felhívni az érintett nők figyelmét a lehetséges megoldásokra, segíteni a probléma-kezelést
Szegénység, a reprodukciós jogok sérülése nem jelent problémát	nők	Nincs szükséges intézkedés.
Nők részvétele közéletben, gazdaságban, korlátozott hozzáférés, rejtett diszkrimináció: nincs információ a gazdasági szereplők esetén.	nők	Nem jelent problémát, nincs szükséges intézkedés
Romák esélyegyenlősége: Foglalkoztatás és szociális ügy	romák	Romák alacsony aránya és élethelyzetük problémamentessége nem indokol beavatkozást.
Romák esélyegyenlősége: Egészségügy	romák	Romák alacsony aránya és élethelyzetük problémamentessége nem indokol beavatkozást.
Romák esélyegyenlősége: Lakhatási szegregáció	romák	Romák alacsony aránya és élethelyzetük problémamentessége nem indokol beavatkozást.
Fogyatékossgal élő személyek esélyegyenlősége: Foglalkoztatás nagy probléma	fogyatékossgal élő személyek	További együttműködés alapítványokkal, egyesületekkel.
Fogyatékossgal élő személyek esélyegyenlősége: Egészségügy területén nincs jelentős probléma	fogyatékossgal élő személyek	Nincs szükséges intézkedés.
Fogyatékossgal élő személyek esélyegyenlősége: Szociális biztonság terén nincs jelentős probléma	fogyatékossgal élő személyek	Nincs szükséges intézkedés.
Fogyatékossgal élő személyek esélyegyenlősége: Oktatás terén nincs az integrált oktatásra kijelölt intézmény	fogyatékossgal élő személyek	Ki kell jelölni az integrált oktatást kötelezően végző oktatási intézményt.
Fogyatékossgal élő személyek esélyegyenlősége: Mind a fizikai, mind az infokommunikációs hozzáférés terén hiányosságok vannak	fogyatékossgal élő személyek	Be kell fejezni az önkormányzati intézmények fizikai és infokommunikációs akadálymentesítését.

¹ A Budaörsi Kistérség 2009. május 13-án elfogadott Köznevelési Intézkedési Terve tartalmazza a hátrányos helyzetű gyerekek esélyegyenlőségére vonatkozó helyzetelemzést az egész kistérségre vonatkozóan.

3. Célmeghatározás

3.1. Nemek egyenlőségével kapcsolatos célkitűzések

Mivel az Önkormányzat nagyon kevés információval rendelkezik a nemek esélyegyenlőségével kapcsolatban az elsődleges cél az információ gyűjtés, illetve az önkormányzati intézmények dolgozóinak gender szemléletű képzése. A már ismert problémák köre két csoportba foglalható: a gyermeket vállaló anyák elhelyezkedése, illetve a ritkán, de előforduló, nőket érintő családon belüli erőszak. Az előbbi területen az önkormányzat célja elsősorban a bölcsődei férőhelyek bővítése, ami jelenleg is folyamatban van, 2011 őszére 80 férőhellyel bővül az egyik bölcsőde. Ezek az intézkedések feltehetően sokat fognak javítani az édesanyák helyzetén, mivel a felszabaduló idejükben dolgozni tudnak majd. A női erőszak megelőzése ellen a tájékoztatók tartása, illetve az áldozatsegítés továbbfejlesztése lenne szükséges. Továbbá információs programokkal, támogatással elő kell segíteni a nők részvételét a közéletben.

3.2. Romák esélyegyenlőségével kapcsolatos célkitűzések

Tekintettel a településen élő romák alacsony lélekszámára és megoldott élethelyzetére, ezen a területen az Önkormányzat nem tűz ki speciális célokat.

3.3. A halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek esélyegyenlőségének előmozdítása a közoktatásban

A Budaörsi Kistérség 2009. május 13.-án elfogadott Közoktatási Intézkedési Terve tartalmazza a hátrányos helyzetű gyerekek esélyegyenlőségére vonatkozó célkitűzéseket az egész kistérségre vonatkozóan.

3.4. Fogyatékossággal élő személyek esélyegyenlőségével kapcsolatos célkitűzések

Jelenleg a fogyatékkal élők legnagyobb problémája az elhelyezkedés. A településen a fizikai akadálymentesítés teljesen, a kommunikációs és információs akadálymentesítés pedig részben megoldott. Ez utóbbit minél hamarabb be kell fejezni, hogy az esélyegyenlőség ezen a területen is maradéktalanul teljesüljön.

4. Akcióterv

4.1. Nemek egyenlőségét segítő akciók

	Helyzet-elemzés megállapítására (problémára) hivatkozás	Cél konkrét szöveges megfogalmazása	Intézkedés leírása Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Kiinduló érték (a kiinduló állapotot jellemző adat, aminek javítására az intézkedés irányul)	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor rövidtávon (1 év)	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor középtávon (3 év)	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor hosszútávon (5 év)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrás
1	Nem történt gender szempontú képzés az önkormányzatnál és az önkormányzati kezelésű intézményeknél	Gender szempontú képzés szervezése	Az önkormányzat, illetve önkormányzati kezelésű intézményeknél, a dolgozók körében a gender problémára érzékenyítő képzés szervezése.	folyamatos	Nincs gender szempontú képzésben részt vett munkatárs.	1 munkatárs képzése	3 munkatárs képzése	Minden intézményben legalább egy munkatárs képzése	Továbbképzési keret, pályázat
2	Az alacsony bölcsődei kapacitás akadályozza a gyermeket vállaló nők munkavállalását	Bölcsődei férőhelyek bővítése	Új bölcsődei férőhelyek biztosítása: A Pitypang bölcsőde bővítése	2011	60 fő	140 fő	-	-	Önkormányzati és pályázati
3	Az alacsony óvodai kapacitás akadályozza a gyermeket vállaló nők munkavállalását	Óvodai férőhelyek bővítése	Új óvodai férőhelyek biztosítása: új óvoda építése	2011	-	150 fő	-	-	Önkormányzati és pályázati
4	A problémát okozó családon belüli erőszak háttérben részben a szenvedélybetegség áll, amelynek kezelése jelenleg megoldatlan.	Szenvedélybetegség kezelését célzó program indítása	Civil- és intézményes hálózat kialakítása	2015	n.a.	-	-	intézmény	pályázat

4.2. A halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek esélyegyenlőségét segítő akciók a közoktatásban

A Budaörsi Kistérség 2009. május 13.-án elfogadott Közoktatási Intézkedési Terve tartalmazza a hátrányos helyzetű gyerekek esélyegyenlőségére vonatkozó akciótervet az egész kistérségre vonatkozóan. Ennél részletesebb, kifejezetten a településre vonatkozik a Budaörs Város Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terve, amely 2010 szeptemberében kerül elfogadásra.

4.3. Fogytékossággal éló személyek esélyegyenlősségét előmozdító akciók

	Helyzet-elemzés megállapítására (problémára) hivatkozás	Cél- konkrét szöveges megfogal- mazása	Intézkedés leírása Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósítása nak határideje	Kiinduló érték (a kiinduló állapotot jellemező adat aminek javítására az intézkedés irányul)	Az intézkedés eredményessé- gét mérő indikátor rövidtávon (1 év)	Az intézkedés eredményessé- gét mérő indikátor középtávon (3 év)	Az intézkedés eredményes- ségét mérő indikátor hosszútávon (5 év)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrás
1	Foglalkoztatottság alacsony a munkaképesek között	Fogyatékos sággal élők munkavállalásának segítése	Fogyatékos sággal élőknek segíteni állandó munkahelyet találni, együttműködést kialakítani szervezetekkel: BULAKE támogatása	folyamatos	0	10	n.a.	n.a.	Önkormányzati és pályázati
2	Mind a fizikai, mind az infokommunikációs hozzáférés terén hiányosságok vannak	Fizikai és infokommunikációs akadálymentesség elérése	Az önkormányzati intézmények fizikai akadálymentesítése, az önkormányzati intézmények honlapjainak akadálymentesítése.	folyamatos	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	Önkormányzati és pályázati

5. Az Esélyegyenlőségi Program megvalósulást segítő fejlesztések és beruházások

Fejlesztési programok, beruházási projektek megnevezése	Esélyegyenlőségi szempontból releváns célkitűzések meghatározása	Célértékek	Határidők	Feladatok statusza ²	Összefüggések, koordinációs feladatok az Esélyegyenlőségi Programmal	Koordinációért felelős személy megnevezése
Új óvoda építése	Az óvodai férőhelyek bővítése	150 fő számára férőhely	2011	A döntés megszületett, kijelölt határidő	Az óvodai férőhelyek bővítésével a nők munkavállalását segíti az önkormányzat.	Polgármester, testület
Bölcsőde-bővítés	Meglévő bölcsőde bővítése	80 fővel nő a férőhelyek száma	2011	A döntés megszületett, kijelölt határidő	A bölcsődei férőhelyek bővítésével a nők munkavállalását segíti az önkormányzat.	Polgármester, testület
Intézményfejlesztési Konceptió	A település Intézményfejlesztési Konceptiójának végrehajtása	A koncepció gyakorlatba ültetése	2011	Elfogadás alatt van	A településen működő intézmények fejlesztése az esélyegyenlőség minél teljesebb megvalósulását segíti elő.	Testület

² Kódok használata javasolt:

1. előkészítés alatt (egyeztetések zajlanak)
2. képviselőtestületi vagy intézményi döntés született a programlem elindításáról, felelősök és határidők kijelölve (vagy amennyiben pályázati forrás függvénye : a támogatói döntés megszületett, támogatási szerződés megkötött)
3. a feladat végrehajtása folyamatban (rendszeres egyeztetések, találkozók, programok zajlanak)
4. a végrehajtás folyamatban, a célérték eléréséhez további előre nem látott beavatkozásokra volt szükség, amelyek zajlanak (felsorolások)
5. a célérték elérésre került, a folytatódó programelemek megvalósítása folyamatban
- x. felfüggesztve

Budaörs Város Esélyegyenlőségi Programja

6. Kockázatelemzés

Cél/konkrét szöveges megfogalmazása	Intézkedés leírása	Az intézkedés eredményes megvalósulásának kockázata	A kockázat következményének súlyossága (1-3) ³	A kockázat bekövetkezésének valószínűsége (1-3) ⁴	A kockázat elhárításának, kezelésének tervezett módja
Gender szempontú képzés szervezése az önkormányzati intézményeknél	Az önkormányzat, illetve önkormányzati kezelésű intézményeknél a leginkább érintett dolgozók körében a gender problémára érzékenyítő képzés szervezése.	A képzéshez szükséges források hiányozhatnak. A képzésben történő részvételben nem motiváltak az intézmények munkatársai.	2	3	Pályázati finanszírozás
Bölcsődei férőhelyek bővítése	Új bölcsődei férőhelyek biztosítása		3	2	Az önkormányzat fejlesztési forrásért pályázik.
Szenvedélybetegség kezelését célzó program indítása	Szenvedélybetegség kezelésére érdekében önszorgó csoport(ok) létrehozásának támogatása	Megfelelő társadalmi partner hiányozhat, a szükséges forrás nehezen előteremthető.	2	2	Az önkormányzat az érintett partnerekkel pályázhat a forrás előteremtésére.
Fizikai és infokommunikációs akadálymentesség elérése	Az önkormányzati intézmények fizikai akadálymentesítése, az önkormányzati intézmények honlapjainak akadálymentesítése.	A szükséges források előteremtése nehéz.	3	3	Különösen a fizikai akadálymentesítés csak pályázati forrásból oldható meg.

³ 1: kevésbé súlyos, 2: súlyos, 3: nagyon súlyos

⁴ 1: kevésbé valószínű, 2: valószínű, 3: nagyon valószínű
Budaörs Város Esélyegyenlőségi Programja

7. Konzultáció, nyomon követés és nyilvánosság biztosítása

Az önkormányzat Települési Esélyegyenlőségi Fórumot hoz létre, amiben az Önkormányzat képviselői, felelősei és az önkormányzati intézmények, szolgáltatók képviselői és a civil partnerek is részt vesznek. A Fórum feladata az Esélyegyenlőségi Program végrehajtásának felügyelete, a szükséges módosítások kezdeményezése, az egyes intézkedésekhez kapcsolódóan a konzultáció biztosítása.

Az Önkormányzat évente készít monitoring jelentést az Esélyegyenlőségi Program megvalósulásáról és az közzé teszi a honlapján, illetve megküldi a társadalmi partnereknek. Az egyes intézkedések végrehajtása során az önkormányzat konzultál az érintett társadalmi partnerekkel. A monitoring jelentés elkészítésének és a nyilvánosság biztosításának felelőse: Jegyző

Az Önkormányzat két évente felülvizsgálja az Esélyegyenlőségi Programot és – a bekövetkezett változásoknak megfelelően – a helyzetértékelést, a célkitűzéseket és az akciótervet módosítja.

8. Kötelezettségek és felelősségi körök

Az Önkormányzat az Esélyegyenlőségi Program végrehajtásának irányításáért felelős vezetőnek kijelöli a Polgármestert. Az Esélyegyenlőségi Program megvalósításnak irányítója: Képviselő Testület Az önkormányzat gondoskodik arról, hogy az Esélyegyenlőségi Program rá vonatkozó célkitűzéseit és intézkedéseit minden érintett intézményvezető és az Önkormányzattal szerződésben álló érintett partner megismerje és a rájuk vonatkozó előírásokat betartsa. Ennek ellenőrzését az Esélyegyenlőségi Program megvalósításának felelős irányítója ellenőrzi és szankcionálja.

Függelék

Glosszárium

Nemek esélyegyenlősége

Gender

A gender – az ember neme. De nem az a neme, amely a testével veleszületett, hanem az a neme, amely egész kis korától erre a testi-biológiai nemre ráakódik, rászerveződik. A gender nem biológiai természetű tulajdonság, mint a vércsoport vagy a hajszín, de nem is afféle változó nézet vagy meggyőződés, amiről néhány jól irányzott érveléssel lehetne az embert beszélni. A gender lényegi eleme a személyiségünknek, olyan viszonyok – a férfi-női viszonyok, s bennük a saját ezekhez fűződő viszonyaink – összessége, amelyet a társadalomtól (elsősorban közvetlen környezetünkől) kapunk s építünk be személyiségünkbe.

A gender nagyon bonyolult, többszörösen összetett dolog: több, mint társadalmilag meghatározott és körülírt nemi hovatartozásunk: tartalmazza női vagy férfi mivoltunkhoz kötődő szerepeinket, attitűdjeinket is, valamint a hozzánk fűződő társadalmi elvárásokat s nekünk az ezekhez való viszonyunkat is..

De mivel a társadalomtól kapjuk, s mivel társadalmi konstrukció – noha a konstruktőr nem ragadható meg konkrétan – a gender, ha lassan is, változtatható. Ez persze nem jelenti azt, hogy társadalmi nemünket, ha megunjuk, levethetjük, mint valami ruhát, s vehetünk helyette egy másikat: hogy ma nők, holnap férfiak vagyunk. Csak annyit jelent: viszonyulhatunk hozzá tudatosan is, és eldönthetjük, azonosulunk-e azzal a szerepkövetelménnyel, amelyet a társadalom bizonyos helyzetekben hozzánk, mint nőkhöz vagy férfiakhoz fűz.

Gender mainstreaming

a nemek egyenlőségét szolgáló politika: bármely társadalmi folyamat nemek szerint bontott adatokon, a nemek eltérő helyzetének, igényeinek ismeretén alapuló elemzése, a nemekre érzékeny, a nők és férfiak egyenlőségét szem előtt tartó tervezés és döntés.

Gender budgeting:

a gazdasági-pénzügyi tervezés és elemzés egész folyamatának, s a kész dokumentumoknak az áttekintése abból a szempontból, hogy annak elemei miképp befolyásolják a nők és a férfiak helyzetét. A gender budgeting nem csak az elemzést, értékelést, de egyben a folyamatok alkalmas átszervezését is jelenti abból a célból, hogy azok hatékonyan segítsék elő a nők és a férfiak egyenlőségét.

GM szempontokat figyelembe vevő tervezés, beruházás

Építkezés, felújítás, intézmény-szervezés, rendezvény stb., amelynek során tudatosan figyelembe vették a nemek eltérő igényeit, néhány példa:

- Megközelíthetőség: a nők kevésbé használnak autót, mint a férfiak: van-e a helyszínhez megfelelő tömegközlekedés?
- hozzáférés, nyitva tartás: a nők többet foglalkoznak a gyermekekkel és a háztartással; igazodik-e a szolgáltatás az ő időbeli kötöttségeikhez is?
- Méltóság: gondoskodnak-e arról, hogy a nőknek ne kelljen tömegesen sorban állni a vécék, mosdók előtt, legyen tisztálkodási lehetőség, ne legyen az intézmény, helyiség (pl. buszvezető fülkéje, szerelőműhely, rendőrségi kihallgató szoba stb.) tele meztelen nők képeivel?

- gyermekbarát funkciók: gondoskodnak-e az akadálymentes megközelíthetőségről, babakocsi tárolóról, gyereksarokról, pelenkázóról (nem a női vécében), gyermekes parkolóhelyekről (nagyobb, és a szolgáltatáshoz közeli, forgalom szempontjából különösen biztonságos beálló hely), rendezvény esetén biztosítanak-e gyermekfelügyeletet, gyermekprogramokat?
- Biztonság: a nők elleni közterületi erőszak tipikus helyszínei (parkok, parkolóházak stb.) biztonságos elhelyezése, megvilágítása

Előnyben részesítés

Az előnyben részesítés egy ún. puha eszköz: mindaddig, amíg az adott döntési szinten – vagy szakterületen – dolgozók között bármelyik nem aránya el nem éri legalább a 40%-ot, azonos erényekkel rendelkező jelöltek közül a gyengébben reprezentált nemhez tartozót kell fölvenni, illetve kinevezni.

Női érdekeket, jogot védő szervezet

A szervezet alapszabályában, alaptó okiratában rögzíti, hogy a nők érdekeit, jogait védi, a nők elleni erőszak áldozatait segíti, a nők mint hátrányos helyzetű csoport helyzetének javítását szolgálja.

A nők elleni erőszak áldozatait segítő szolgáltatás

A nők elleni erőszak áldozatainak ellátása a szervezet alapszabályában vagy alapító okiratában szerepel (bántalmazott nők, anyák, nők elleni erőszak, nemi erőszak stb. elnevezésekkel), ezt a tevékenységet rendszerszerűen végzi.

A nők elleni diszkrimináció eszköztára:

Sztereotípiák

A sztereotípiák a közvélekedés szerves részét alkotják. Jellemzőjük a leegyszerűsítő, sommás minősítés, amely mint afféle időtlen, közismert igazság nem szorul bizonyításra. A nemekre vonatkozó sztereotípiák mögött olyan meggyőződések húzódnak meg, amelyek a nők és a férfiak biológiai vagy pszichológiai tulajdonságaira hivatkozva állítják ellentétbe a két nemet (pl. a férfiak racionálisak, a nők irracionálisak). Az aforizma-szerű, általánosító állítások a létező társadalmi szereposztást tükrözik (a vezetők túlnyomó többsége férfi, a nők inkább asszisztensi, kiszolgálói munkakörben tevékenykedhetnek), ám az idevezető társadalmi-politikai folyamatok homályban maradnak. Úgy próbálják igazolni a fennálló hatalmi rendet, hogy azt a természet rendjének állítják be.

Férfi-normákra szabott intézményrendszer

Számos példa hozható fel a társadalmi-gazdasági életből, vagy a szolgáltatások területéről, amely arra utal, hogy a munkarendek, a munkaerővel szemben felállított követelmények, elvárások, a munkaidő beosztása s más általában természetesnek, megkérdőjelezhetetlennek számító dolgok mind egy olyan „férfi munkaerő” elképzelt tulajdonságaihoz, feltételeihez igazodnak, aki mögött legalább egy ingyen vagy nagyon olcsón dolgozó nő munkavégző tevékenykedik – mos, vasal, vásárol, főz rá, ellátja, felügyeli a gyermekeit és idős vagy beteg rokonait, segíti őt a hazavitt munkái elvégzésében, rendet tart iratai között, intézkedik helyette, a nevében...

Ez a kimondatlan elvárás biztosítja, a munkaerő „optimális” munkahelyi terhelhetőségét.

A nők gyakran éppen azért minősülnek a férfiakhoz képest kevésbé megbízható munkaerőnek, mivel ömögöttük általában nem áll rendelkezésre otthoni háttérszolgáltatás, így tehát ők nem terhelhetők a munkahelyen tetszés szerint.

A nőket érintő szegregáció

8.1.1.1. Foglalkozási szegregáció: A jogszabályok (nagyon kevés kivétellel) nem írnak elő, de nem is tesznek lehetővé foglalkozási nemi elkülönítést. Így nem lehet előírni, hogy nő nem lehet teherautósofőr, férfi nem lehet fogorvos asszisztens. Mégis a nők és a férfiak már a pályaválasztáskor, s azután a munkaerőpiacon még inkább határozottan elkülönülnek egymástól: többnyire férfiak vezetnek kamiont és többnyire nők asszisztálnak az orvosoknál.

A foglalkozási szegregáció oka és következménye egyszerre a nemek közötti bérszakadéknak, a foglalkozások presztízsében megjelenő lényeges különbségnek. Hozzájárul továbbá a sztereotípiákhoz: elősegíti hogy úgy tűnjék fel, mintha valami biológiai ok miatt válnának ennyire külön a férfiak és a nők által ellátható feladatok.

8.1.1.2. Tevékenységi- vagy szerep-szegregáció: Ilyen pl. a gyerekek körüli tevékenységek megosztásának egész rendszere.

Ahogy axiomatikus igazságnak (sőt, elvárásnak) számít, hogy a családban a gyerekek körüli munkákat nagyjából a nők (anyák) végzik, akkor is, ha ezek a tevékenységek épp semmiféle biológiai funkcióhoz (szoptatás) nem köthetők, úgy a gyermekgondozás, nevelés, oktatás társadalmiasított feladatait, a kisded- és gyermekgondozást (bölcsőde, óvoda), a nevelést-oktatást (iskola) is inkább – és az évtizedek során mindinkább – nők látják el.

A férfiak ezeken a területeken csak másodlagos, mellékes szerepet töltenek be – kivéve persze egy-egy még e körben is adódó vezető pozíciót (iskolaigazgatók).

A szegregációt számos társadalmi folyamat támogatja: az óvodai nemi szocializációtól az iskolai anyagok által közvetített nemi sztereotípiákon át a fiatalok pályaeorientációjának hallgatólágos (nem is mindig tudatos) befolyásolásáig.

A foglalkozási, a tevékenységi és a családi szerepmegosztást horizontális szegregációnak hívjuk.

8.1.1.3. Üvegplafon: Ahogy a feladatkörök megosztásában, úgy a betöltött pozíciók elosztásában is éles különbségeket találunk nemek szerint.

Felső vezetők – még a politikai életnél is kirívóbban – többnyire férfiak. Azt az áthatatlan akadályt, amely a nők és az érvényesülés különféle lehetőségei közé áll, köznyelven „üvegplafonnak” nevezzük. A jelenség hivatalos neve: vertikális szegregáció.

Nők elleni erőszak

A diszkrimináció eszközrendszerének egyik – legfontosabb, leghatásosabb – eleme a nők elleni erőszak.

Az erőszak maga is rendszer: a nőket a társadalom szinte minden színterén éri, s szinte minden nőt ilyen vagy olyan formában elér, életében többször is.

Az erőszak oly gyakori és szisztematikus jelenség, s oly fontos szerepet játszik a nők hátrányos helyzetének fenntartásában, hogy szembe kell néznünk a ténnyel: a nők elleni erőszak rendszere biztosítja a férfiak nőkhez képest előnyös társadalmi helyzetét. Azok a férfiak is részesülnek a más férfiak által az évszázadok során kiharcolt előnyökből, akik soha nem alkalmaznának erőszakot, s azokat a nőket is érik hátrányok, akik ellen történetesen még senki nem vetette be az erőszak fegyverét. A nők elleni erőszak a férfiak és nők közötti egyenlőtlen hatalommegosztás fennmaradásának záloga.

A nők elleni erőszak rendszere, a magánszférától a közösségi terekig több szinten és többféle elemből épül össze, közülük nem is mindegyik esetében nyilvánvaló – még az erőszak közvetlen kárvallottjai számára sem – hogy erőszakról van szó.

Főbb típusai: a párkapcsolati erőszak, az utcai, közterületi erőszak, a munkahelyi erőszak vagy szexuális zaklatás, a média erőszak, a prostitúció és az emberkereskedelem

Kapcsolati erőszak

Ezt a jelenséget – hibásan – többnyire családon belüli erőszak néven szokták emlegetni, ami azonban pontatlan elnevezés. Az az erőszak, amely nagy arányban sújtja a nőket (nemzetközi kutatások szerint akár 10%-ukat is) tipikusan (volt) férjüktől, (volt) élettársuktól, (volt) barátjuktól, alkalmi férfi-ismerősüktől éri őket. Előfordul természetesen a nővérét bántalmazó fivér, a lányát bántalmazó apa (nagyapa), az anyját bántalmazó fú is, és sógorok, unokatestvérek, egyebek is gyakran feljogosítva érzik magukat a környezetükben élő nők, lányok bántalmazására. A kapcsolati erőszak kifejezést azért tartjuk jobbnak, mint a családon belüli erőszakot, mert ráirányítja a figyelmünket arra, hogy számításba kell vennünk a családi kapcsolaton kívüli kapcsolatokat (udvarló, volt társ) is.

A nők elleni kapcsolati erőszak áldozatainak ellátása sajátos feladat elé állítja a szakembereket, ugyanis az ügyfél helyzete is sajátos. A nők elleni (kapcsolati) erőszak különös helyzetbe hozza a sértetteket: más bűncselekmények tipikus áldozataihoz képest ők jobban függenek az elkövetőtől, kevésbé képesek átlátni, milyen helyzetben vannak, elszigeteltebbek, gyengébb a társadalmi támogatottságuk, és rosszabb az érdekérvényesítő képességük. A nők elleni erőszak áldozatainak szakszerű ellátása megköveteli a különféle (egészségügyi, szociális, igazságszolgáltatási stb.) szakemberek át- és továbbképzését annak érdekében, hogy ismereteik kiterjedjenek a nők elleni erőszak társadalmi, politikai, gazdasági, szociális és lélektani összefüggéseire is.

Romák Esélyegyenlősége

Szegregátumok, illetve szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása

Az alacsony státuszú népességet koncentrálnak szegregátumok lehatárolására ún. szegregációs mutatók kerültek meghatározásra. A pontos beazonosításhoz azonban szükség van a leromlott területtel, illetve az ott élőkkel kapcsolatban álló - elsősorban a polgármesteri hivatal és az önkormányzati intézményrendszer rendelkezésére álló - egyéb adatok és információk felhasználására, illetve amennyiben szükséges, helyszíni felmérésre is.,

A szegregációs mutatók meghatározása az alábbiak szerint történik:

A/ A 2001-es népszámlálási adatokon alapuló szegregációs mutató:	B/ Segélyezési adatokon alapuló szegregációs mutató: *
	(kiszámításának módja: az összes lentiekben meghatározott szociális támogatás darabszáma osztva a terület népességszámával/ lakások számával.)
Szegregátumnak nevezzük azokat a területeket, amelyeken az aktív korú (15-59 év közötti) lakosok legalább 50%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel, legmagasabb iskolai végzettsége pedig nem haladja meg a 8 osztályt	Szegregátumnak nevezzük azokat a területeket, ahol a rendszeres szociális támogatásoknak a lakossághoz/ lakások számához viszonyított aránya eléri a városi (kerületi) átlag kétszeresét.
Szegregációval veszélyeztetett területnek nevezzük azokat a területeket, ahol a fenti mutató 40-50% közötti értéket vesz fel.	Szegregációval veszélyeztetett területnek tekintjük azokat a területeket, ahol a rendszeres szociális támogatásoknak a lakosságokhoz/ lakások számához viszonyított aránya eléri a városi átlag 1,7-szeresét.
Budapest esetében szegregátum az a terület, amelyen a fent jelzett mutató értéke eléri, vagy meghaladja a 35%-ot. Szegregációval veszélyeztetett a terület, ha a mutató értéke 25-35% közt van.	

*A rendszeres szociális támogatásokba beszámítható támogatások:

- o rendszeres szociális segély (egészségkárosodottaknak és munkanélkülieknek)

- o lakásfenntartási támogatás: normatív, helyi és adósságkezelési támogatáshoz járó
- o rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

Szegregátum:

A szegregátumnak azok a területek tekintendők, melyek megfelelnek a fenti mutatók egyikének és a terület lakónépességének száma eléri az 50 főt. A terület népességszámát jelen időszakra a Népszégnnyilvántartó alapján kell definiálni.

Terület:

A szegregátumok és veszélyeztetett területek meghatározásakor „terület”-nek nevezzük a minimum egy háztömbből álló területi egységeket.

Háztömb:

Háztömbként értelmezzük a közterületek és/vagy középületek, gazdasági funkciójú épületek által határolt lakóépületet, lakóépületek csoportját.

A szegregátumok lehatárolásának kiindulópontját a KSH által szolgáltatott 2001-es népszámlálási adatokon alapuló szegregációs térképek adják. A KSH azokat a területeket jelöli meg szegregátumként, amelyek népességszáma elérte a népszámlálás idején az 50 főt. Szükséges azonban a jelenlegi lakónépesség nagyságát is meghatározni, melyhez a Népszégnnyilvántartó szolgáltat adatot. A népszámláláskori és a jelenlegi népességszámot a veszélyeztetett területekre is le kell kérni.

Mivel a szegregációs térkép a 2001-es állapotot tükrözi, ellenőrizni kell, hogy a lehatárolt területekre ma is a 2001-es viszonyok érvényesek-e, másrészt, hogy azóta nem alakultak-e ki más szegregált, vagy szegregálódással veszélyeztetett területek.

Fogyatékkal élő személyek

Fogyatékkal

A gyógypedagógia egyik alapfogalma. Megjelöli azt a tulajdonságot vagy tulajdonságcsoporthat, amely rászorulttá teszi a gyermeket a gyógypedagógiai ellátásra. A közoktatási törvény meghatározása értelmében a gyógypedagógiai ellátásra jogosultak a testi és érzékszervi fogyatékosok (mozgáskorlátozottak, siketek, nagyothallók, vakok, alig látók, gyengén látók); az értelmi fogyatékosok (enyhén, illetve közép súlyos értelmi fogyatékosok); a beszéd fogyatékosok; „más” fogyatékosok (átható pervazív zavar [autista], a pszichés fejlődés egyéb zavara, valamint iskolai teljesítményzavar).

SNI

Sajátos nevelési igényről beszélünk azoknál a gyermekeknél, akiknek nevelhetősége eltér a többi gyermekétől. Iskoláztatási szempontú, nem diagnosztikus, a mai magyar közoktatási törvényben használatos. Az ebbe a csoportba tartozó gyermekek nevelése-oktatása eredményességének érdekében biztosítani kell az óvodai, iskolai követelmények módosítását és a szokásostól eltérő, nagyobb mértékű pedagógiai segítségnyújtást. Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: a., testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékkal együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos; b., pszichés fejlődési zavarai miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott (például dyslexia, dysgráfia, dyscalculia, autizmus, kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar).

Funkcionális akadályozottság

a gyógypedagógia új „fogyatékkal-főfogalma”, amely a funkcionális egészség bármely területén létrejövő zavar = funkcionális képességzavar, röviden = *képességzavar*, amely lehet a testi funkciók, testi struktúrák

akadályozottsága, a tevékenység akadályozottsága (individuális síkon), és a részvétel akadályozottsága (társadalmi síkon).

Fogyatékos személy,

aki érzékszervi- látás-, hallásszervi, - mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben, vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során.

A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény (a továbbiakban: „Fot.”) már differenciáltabb szabályozást ad: megkülönbözteti az akadálymentesség és az egyenlő esélyű hozzáférés fogalmát.

Az akadálymentesség

az épített környezeti feltételekre vonatkozó követelmény. A fogalom pontos meghatározását a Fot. az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Éptv.) 2. §-ának 1. pontjára utalja. Ez utóbbi jogszabály definíciója szerint akadálymentes az épített környezet akkor, ha annak kényelmes, biztonságos, önálló használata minden ember számára biztosított, ideértve azokat az egészségkárosodott egyéneket vagy embercsoportokat is, akiknek ehhez speciális létesítményekre, eszközökre, illetve műszaki megoldásokra van szükségük. Az Éptv. felhatalmazása alapján megalkotott országos településrendezési és építési követelményekről szóló jogszabály is átveszi ezt az akadálymentesítési koncepciót.

Az egyenlő esélyű hozzáférés

fogalmát a Fot. a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés tekintetében definiálja :

„Egyenlő esélyű hozzáférés: a közszolgáltatás egyenlő eséllyel hozzáférhető akkor, ha igénybevétele - az igénybe vevő állapotának megfelelő önállósággal - mindenki, különösen a mozgási, látási, hallási, mentális és kommunikációs funkciókban sérült emberek számára akadálymentes, kiszámítható, értelmezhető és érzékelhető; továbbá az az épület, amelyben a közszolgáltatást nyújtják, mindenki számára megközelíthető, a nyilvánosság számára nyitva álló része bejárható, vészhelyzetben biztonsággal elhagyható, valamint az épületben a tárgyak, berendezések mindenki számára rendeltetésszerűen használhatók és a szolgáltatások egyformán igénybe vehetők.”

Közszolgáltatásnak minősülnek

az állami, illetőleg az önkormányzati feladatellátást nyújtó szervek, intézmények által nyújtott szolgáltatások, a működésük során kifejtett tevékenységek. Mindez lényegében magában foglalja a közszféra szolgáltatásait. Közszolgáltatásnak minősül továbbá minden ügyfélszolgálati rendszerben működő szolgáltató tevékenység, függetlenül attól, hogy ki a szolgáltatás nyújtója. A feladat ennél fogva kiterjed a piaci szektor szereplőire is. Az érintett érdekvédelmi szervek kezdeményezésére a törvény közszolgáltatásnak minősíti a település vagy településrész közellátását szolgáló, hatósági engedély vagy hatósági kötelezettség alapján végzett nyilvános szolgáltató tevékenységeket is. Nyilvánvaló ugyanis, hogy a fogyatékos személyek többsége elsősorban nem a kormányzati szervek épületeinek a látogatója. Sokkal gyakoribb pl. az áruházak, a vendéglátóipari és idegenforgalmi egységek, a vállalkozásként működő gyógyszertárak használata.

A Fot. ezeken kívül a fogyatékos embereket illető egyes jogok és az esélyegyenlőség egyes célterületeinek tekintetében speciális szabályokat határoz meg az akadálymentesség ill. a hozzáférhetőség megteremtésével valamint az erre vonatkozó határidőkkel kapcsolatban.

A fogyatékos személyek társadalmi részvételét azonban nem csupán ilyen természetű akadályok nehezítik meg, lehetetlenítik el. Lehetséges, hogy a fogyatékos személy egy adott intézmény (munkahely, iskola, kórház stb.) munkaszervezési, szakszemélyzeti vagy más, nem a fizikai ill. kommunikációs közeg nehézségeiben álló hiányossága miatt jut hátrányba másokhoz képest az intézménnyel való jogviszony létesítése, fenntartása vagy megszüntetése kapcsán.

Az akadály ill. annak elhárítására való kötelezettség ennél fogva sokkal szélesebb értelmezést kell, hogy kapjon. Erre a kiterjesztő értelmezésre a magyar jogalkotót és jogalkalmazót ma már nemzetközi ill. európai jogforrások is kötelezik. Az ezekben a jogforrásokban szereplő fogalom az „ésszerű alkalmazkodási kötelezettség”, amely szerint a kötelezettnek minden, bármely természetű módosítást, átalakítást meg kell

tennie, mely biztosítja a fogyatékos személy számára a kötelezettel létesíthető, adott jogviszonyban való részvételt, amennyiben ez nem jelent a kötelezett számára indokolatlan, aránytalan terhet. Az ésszerű alkalmazkodás kötelezettségének az uniós Keretirányelv alapján a foglalkoztatás terén, az ENSZ Konvenciója alapján pedig számos más területen (női jogok, otthon és a család védelme, oktatás, egészségügy, munkavállalás, megfelelő életszínvonal és szociális védelem, politikai életben és a közéletben való részvétel stb.) is meg kell felelni.

AZ ÉRINTETTEK MEGNEVEZÉSE			
Állapot	Ajánlott kifejezés a jelző után mindig főnevet téve (pl. gyermek, ember, személy)	Elfogadható kifejezés	Diszkriminatív, sértő kifejezés
beszéd	beszédfogyatékos	beszédhibás	hallónéma
értelem	értelmi fogyatékos, tanulásban akadályozott, értelmileg akadályozott	értelmi sérült	hülye, elmebeteg, bolond, gyengeelméjű
hallás	siket, nagyothalló	hallássérült	süketnéma
látás	vak, gyengénlátó	látássérült	világtalan
mozgás	mozgáskorlátozott, mozgássérült		béna, nyomorék
több fogyatékoság együtt	halmozottan sérült, halmozottan fogyatékos		béna, nyomorék, hülye, elmebeteg, bolond, gyengeelméjű
szervi	szervátültetett	transzplantált	beteg

AZ ÉRINTETTEK ÁLTAL HASZNÁLT SEGÉDESZKÖZÖK MEGNEVEZÉSE	
AJÁNLOTT KIFEJEZÉS	KERÜLENDŐ KIFEJEZÉS
hallókészülék	nagyothalló készülék
kerekesszék	tolókocsi, rokkantkocsi
EGYÉB SZAKKIFEJEZÉSEK	
AJÁNLOTT KIFEJEZÉS	KERÜLENDŐ KIFEJEZÉS
jelnyelvi tolmács	süketnéma tolmács
jelnyelv	jelbeszéd, mutogatás
kerekesszékekkel közlekedő	tolókocsihoz kötött
halló (siket ellentettje)	beszélő
látó (látássérült ellentettje)	
ép (fogyatékos ellentettje)	egészséges
többségi iskola	normál iskola
személyi segítő	gondozó, ápoló (az egészségügyben helyes)
Braille-írás (pontírás)	
síkírás (pontírás ellentettje)	
fogyatékosok szervezetei	fogyatékos szervezetek
„Esélyegyenlőségi Törvény”	fogyatékos törvény
fogyatékosok sportja, sportoló fogyatékosok	fogyatékos sport
paralimpia	paraolimpia
megváltozott munkaképességű személy (a munka világában)	csökkent munkaképességű személy